TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2024 m. spalio 15 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – SESV 267 straipsnis – Nacionalinių galutinės instancijos teismų pareigos pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą apimtis – Leidimo pateikti valstybės narės aukščiausiajam teismui kasacinį skundą procedūra – Šalies, prašančios leidimo pateikti kasacinį skundą, prašymas kreiptis į Teisingumo Teismą su klausimu dėl Sąjungos teisės išaiškinimo – Nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias leidžiama pateikti kasacinį skundą, jeigu jame keliamas teisės klausimas yra svarbus siekiant užtikrinti teisinį saugumą, vienodą teisės taikymą arba jos raidą – Nacionalinio aukščiausiojo teismo pareiga vykstant leidimo pateikti kasacinį skundą procedūrai išnagrinėti, ar reikia kreiptis dėl prejudicinio sprendimo priėmimo – Sprendimo atmesti prašymą leisti pateikti kasacinį skundą motyvai“

Byloje C-144/23

dėl *Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas, Slovėnija) 2023 m. kovo 7 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2023 m. kovo 9 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

**KUBERA, trgovanje s hrano in pijačo, d.o.o.**

prieš

**Republika Slovenija**

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas K. Lenaerts, pirmininko pavaduotojas T. von Danwitz, kolegijų pirmininkai F. Biltgen, K. Jürimäe, C. Lycourgos, M. L. Arastey Sahún, S. Rodin, D. Gratsias, M. Gavalec, teisėjai A. Arabadjiev (pranešėjas), J. Passer, Z. Csehi ir O. Spineanu-Matei,

generalinis advokatas N. Emiliou,

posėdžio sekretorius M. Longar, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2024 m. kovo 5 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– *KUBERA, trgovanje s hrano in pijačo, d.o.o.*, atstovaujamos *odvetnik* A. Velkaverh,

* Proceso kalba: slovėnų.

– Slovėnijos vyriausybės, atstovaujamos B. Jovin Hrastnik ir N. Pintar Gosenca,

– Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos J. Möller,

– Latvijos vyriausybės, atstovaujamos K. Pommere ir S. Zābele,

– Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos P. P. Huurnink,

– Suomijos vyriausybės, atstovaujamos A. Laine,

– Europos Komisijos, atstovaujamos F. Erlbacher, B. Rous Demiri ir C. Urraca Caviedes,

susipažinęs su 2024 m. birželio 18 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

**Sprendimą**

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl SESV 267 straipsnio trečios pastraipos ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 47 straipsnio išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *KUBERA, trgovanje s hrano in pijačo, d.o.o.* (toliau – KUBERA) ir *Republika Slovenija* (Slovėnijos Respublika), atstovaujamos *Ministrstvo za finance* (Finansų ministerija, Slovėnija), ginčą dėl muitinės priemonės, kuria siekiama užtikrinti intelektinės nuosavybės teises.

## Teisinis pagrindas

### *Sąjungos teisė*

3 2013 m. birželio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 608/2013 dėl muitinės atliekamo intelektinės nuosavybės teisių vykdymo užtikrinimo, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1383/2003 (OL L 181, 2013, p. 15), 17 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Kai muitinė nustato prekes, kuriomis, kaip įtariama, pažeidžiama intelektinės nuosavybės teisė, kurioms taikomas sprendimas patenkinti [kompetentingam muitinės padaliniui pateiktą prašymą, kad muitinė imtųsi veiksmų], ji tų prekių neišleidžia arba jas sulaiko.“

### *Slovėnijos teisė*

4 Slovėnijos Konstitucijos 22 straipsnis suformuluotas taip:

„Kiekvienam asmeniui užtikrinama vienoda teisių apsauga vykstant teismo procesui ir kitoms procedūroms valstybės, vietos valdžios institucijose ir viešosios valdžios įgaliojimus turinčiuose subjektuose, priimančiuose sprendimus dėl asmens teisių, pareigų ar teisėtų interesų.“

5 Pagrindinėje byloje taikytinos redakcijos *Zakon o upravnem sporu* (Administracinių bylų teisenos įstatymas) (*Uradni list RS*, Nr. 105/06) 22 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Administracinėse bylose taikomos civilinį procesą reglamentuojančių teisės aktų nuostatos, jeigu šiame įstatyme nenustatyta kitaip.“

6 Pagrindinėje byloje taikytinos redakcijos *Zakon o pravdnem postopku* (Civilinio proceso įstatymas) (*Uradni list RS*, Nr. 73/07; toliau – ZPP) 367 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Šalys gali paduoti kasacinį skundą dėl antrojoje instancijoje priimto galutinio teismo sprendimo per 15 dienų nuo pranešimo apie [*Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas, Slovėnija)] sprendimą leisti pateikti kasacinį skundą gavimo.“

7 ZPP 367a straipsnyje numatyta:

„1. Teismas leidžia pateikti kasacinį skundą, jei galima tikėtis, kad [*Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas)] sprendime bus išnagrinėtas teisės klausimas, svarbus siekiant užtikrinti teisinį saugumą, vienodą teisės taikymą arba teisės raidą plėtojant jurisprudenciją. Visų pirma teismas leidžia pateikti kasacinį skundą šiais atvejais:

– jeigu tai yra teisės klausimas, kuriuo antrosios instancijos teismo sprendimu nukrypstama nuo [*Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas)] jurisprudencijos, arba

– tai yra teisės klausimas, dėl kurio nėra [*Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas)] jurisprudencijos, ypač jei aukštesnės instancijos teismų jurisprudencija šiuo klausimu nėra vienoda, arba

– tai yra teisės klausimas, dėl kurio [*Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas)] jurisprudencija nėra vienoda.

2. [*Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas)] vienos iš šalių prašymu nusprendžia leisti pateikti kasacinį skundą.“

8 ZPP 367b straipsnis suformuluotas taip:

„1. Prašymą leisti pateikti kasacinį skundą šalis pateikia per 30 dienų nuo galutinio antrosios instancijos teismo sprendimo įteikimo.

2. Prašymas leisti pateikti kasacinį skundą pateikiamas [*Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas)].

<…>

4. Prašyme leisti pateikti kasacinį skundą šalis turi tiksliai ir konkrečiai nurodyti ginčijamą teisės klausimą ir teisės normą, kurios pažeidimu remiasi, aplinkybes, įrodančias klausimo svarbą, ir glaustai išdėstyti motyvus, dėl kurių antrosios instancijos teismas priėmė neteisėtą sprendimą šiuo klausimu; ji turi tiksliai ir konkrečiai aprašyti nurodytus procesinius pažeidimus ir kartu įrodyti, kad esama [*Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas)] jurisprudencijos, nuo kurios nukrypta [žemesnės instancijos teismo] sprendime, arba kad teismų jurisprudencija yra nenuosekli.“

9 ZPP 367c straipsnyje numatyta:

„1. Sprendimą dėl prašymo leisti pateikti kasacinį skundą priima trijų [*Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas)] teisėjų kolegija nutartimi.

2. Motyvuojant sprendimą atmesti prašymą leisti pateikti kasacinį skundą pakanka, kad teismas bendrai nurodytų, jog nėra įvykdytos šio įstatymo 367a straipsnyje nustatytos sąlygos.

3. Nutartyje leisti pateikti kasacinį skundą teismas nurodo, dėl kurios dalies arba konkrečių teisės klausimų leidžiamas kasacinis skundas.

4. Sprendimas leisti pateikti kasacinį skundą arba neleisti jo pateikti neskundžiamas.“

10 ZPP 368 straipsnyje nustatyta:

„Sprendimą dėl kasacinio skundo priima [*Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas)].“

11 ZPP 370 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Kasacinis skundas gali būti paduotas dėl esminio procesą pirmosios instancijos teisme reglamentuojančių nuostatų, kuriomis šalis rėmėsi antrosios instancijos teisme, pažeidimo, dėl esminio nuostatų, reglamentuojančių procesą antrosios instancijos teisme, pažeidimo arba dėl teisės klaidos.“

## Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

12 KUBERA, prekybos maisto produktais ir gėrimais bendrovė, Turkijoje įsigijo 87 600 Austrijoje pagamintų „Red Bull“ skardinių ir, siekdama jas importuoti, atgabeno laivu į Koperio (Slovėnija) uostą.

13 Dviem 2021 m. spalio 5 d. sprendimais Slovėnijos Respublikos mokesčių administratorius, taikydamas Reglamento Nr. 608/2013 17 straipsnį, nusprendė sulaikyti šias skardines, kol baigsis teismo procesas, kurį, siekdama apginti su tomis skardinėmis susijusias intelektinės nuosavybės teises, inicijavo šių teisių turėtoja *Red Bull GmbH*.

14 Atmetus dėl šių sprendimų pateiktus administracinius skundus, KUBERA dėl tų sprendimų padavė skundus *Upravno sodišče* (administracinis teismas, Slovėnija), o šis juos atmetė.

15 KUBERA kreipėsi į *Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas), prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusį teismą, su dviem prašymais leisti pateikti kasacinį skundą dėl *Upravno sodišče* (administracinis teismas) sprendimų; šiuose prašymuose ji teigia, kad pagrindinėje byloje kyla klausimas, ar Reglamentas Nr. 608/2013 taikytinas tuo atveju, kai importuotas prekes pagamino su jomis susijusių pramoninės nuosavybės teisių turėtojas. Tai yra svarbus teisės klausimas, kaip jis suprantamas pagal ZPP 367a straipsnį, pagrindžiantis leidimą pateikti kasacinius skundus. KUBERA mano, kad Reglamentas Nr. 608/2013 tokiam atvejui netaikytinas, tačiau, jeigu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas būtų kitokios nuomonės, prašo kreiptis į Teisingumo Teismą dėl prejudicinio sprendimo priėmimo šiuo klausimu.

16 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, pirma, ar priimdamas sprendimą dėl KUBERA prašymų leisti pateikti kasacinį skundą privalo pagal SESV 267 straipsnio trečią pastraipą išnagrinėti jos prašymą kreiptis į Teisingumo Teismą su prejudiciniu klausimu dėl Sąjungos teisės išaiškinimo. Antra, jam kyla klausimas, ar tuo atveju, jeigu manytų, kad nereikia kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą, pagal Chartijos 47 straipsnį jis privalo motyvuoti savo sprendimą, net jeigu pagal ZPP 367c straipsnio 2 dalį sprendime atmesti prašymą leisti pateikti kasacinį skundą turi būti tik glaustai išdėstyti motyvai.

17 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad kasacinis skundas yra ypatingoji teisių gynimo priemonė galutiniam teismo sprendimui apskųsti ir juo, kaip ir SESV 267 straipsnyje numatyta prejudicinio sprendimo priėmimo procedūra, siekiama suvienodinti jurisprudenciją ir ją plėtoti. Kadangi Sąjungos teisė yra Slovėnijos teisės sistemos dalis, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas per kasacinį procesą taip pat užtikrina tinkamą ir vienodą Sąjungos teisės taikymą.

18 Kasacinį procesą sudaro du etapai, t. y. pirma, procedūra, kuria siekiama nustatyti, ar reikia leisti pateikti kasacinį skundą, ir, antra, suteikus šį leidimą, procesas, kuriame atitinkama byla išnagrinėjama iš esmės.

19 Pateikti kasacinį skundą gali būti leidžiama tik gavus aiškų vienos iš nagrinėjamos bylos šalių prašymą ir tik tuo atveju, jeigu ji įrodo *Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas) spręstino teisės klausimo objektyvią svarbą. Taigi nagrinėdamas prašymą leisti pateikti kasacinį skundą šis teismas turėtų teikti pirmenybę ne bylos šalių privačiam interesui, o viešajam interesui plačiąja prasme, t. y. būtinybei užtikrinti jurisprudencijos nuoseklumą ir vienodą teisės taikymą. Šiame etape „filtruojami“ *Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas) gaunami skundai, siekiant užtikrinti, kad šis teismas visapusiškai atliktų savo konstitucinį vaidmenį ir priimtų sprendimą per protingą terminą.

20 Iš *Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas) jurisprudencijos matyti, kad kasacinis skundas leidžiamas, jei šalis pakankamai pagrindžia, kad žemesnės instancijos teismas nukrypo nuo Teisingumo Teismo jurisprudencijos arba nagrinėjamoje byloje keliamas klausimas dėl nacionalinės teisės atitikties Sąjungos teisei, dėl kurio nėra *Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas) jurisprudencijos. Šis nacionalinis teismas jau yra leidęs pateikti kasacinius skundus, motyvuodamas tuo, kad iškeltas klausimas yra svarbus tiek dėl vienodo Sąjungos teisės aiškinimo ir taikymo, tiek dėl nacionalinės teisės raidos. Taigi jis vienodai vertina klausimus, susijusius tiek su Sąjungos, tiek su nacionaline teise.

21 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo: nors neatmestina, kad jo nagrinėjamos bylos teisinę svarbą gali lemti su Sąjungos teise susiję argumentai, nei to, kad ši teisė galėtų būti taikoma nagrinėjant bylą iš esmės, nei aplinkybės, kad viena iš bylos šalių savo prašyme leisti pateikti kasacinį skundą siūlo kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą, savaime nepakanka, kad kasacinis skundas būtų leidžiamas.

22 Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pagal ZPP neprivalo leidimo pateikti kasacinį skundą procedūros etape išnagrinėti, ar reikia kreiptis į Teisingumo Teismą su prejudiciniu klausimu tuo atveju, jei šis leidimas būtų suteiktas.

23 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat pažymi, kad pagal nacionalinę teisę jo sprendimai dėl prašymų leisti pateikti kasacinį skundą negali būti skundžiami teismine tvarka, o atsisakydamas leisti pateikti tokį skundą jis paprastai tik nurodo, kad ZPP 367a straipsnyje numatytos sąlygos nėra įvykdytos.

24 Vis dėlto iš 2022 m. kovo 31 d. *Ustavno sodišče* (Konstitucinis Teismas, Slovėnija) sprendimo matyti, kad dėl prašymo leisti pateikti kasacinį skundą nagrinėjimo etape gauto vienos iš bylos šalių prašymo kreiptis į Teisingumo Teismą dėl prejudicinio sprendimo priėmimo pagal SESV 267 straipsnį turi būti sprendžiama šiame etape. Be to, *Ustavno sodišče* (Konstitucinis Teismas) konstatavo, kad tuo atveju, jeigu *Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas) priima sprendimą atmesti prašymą leisti pateikti kasacinį skundą, pagal Chartijos 47 straipsnį, siejamą su Slovėnijos Konstitucijos 22 straipsniu, reikalaujama, kad jis tokį sprendimą motyvuotų taip pat kaip ir kitus savo sprendimus. Iš minėto *Ustavno sodišče* (Konstitucinis Teismas) sprendimo matyti, kad *Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas) per leidimo pateikti kasacinį skundą procedūrą turi išnagrinėti prašymą kreiptis į Teisingumo Teismą pagal SESV 267 straipsnį, atsižvelgdamas į pastarojo teismo jurisprudencijoje nustatytus kriterijus, o sprendime neleisti pateikti kasacinio skundo turi nurodyti motyvus, dėl kurių nesikreipė į Teisingumo Teismą dėl prejudicinio sprendimo priėmimo, kad *Ustavno sodišče* (Konstitucinis Teismas) prireikus galėtų patikrinti, ar buvo paisyta šioje jurisprudencijoje nustatytų sąlygų, leidžiančių nukrypti nuo SESV 267 straipsnio trečioje pastraipoje įtvirtintos pareigos pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą.

25 Nors prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad nagrinėjamu atveju KUBERA prašymai leisti pateikti kasacinius skundus neatitinka ZPP 367a straipsnyje numatytų sąlygų, todėl negali būti patenkinti, jis mano, kad, atsižvelgiant į 2022 m. kovo 31 d. *Ustavno sodišče* (Konstitucinis Teismas) sprendimą, pagrindinėje byloje kyla svarbus Sąjungos teisės aiškinimo klausimas, dėl kurio jis pagal SESV 267 straipsnį privalo kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą.

26 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, jog tam, kad prašymo leisti pateikti kasacinį skundą nagrinėjimo etape būtų nustatyta, ar vienos iš bylos šalių iškeltas Sąjungos teisės aiškinimo klausimas turi būti pateiktas Teisingumo Teismui, kad šis priimtų prejudicinį sprendimą, reikia įvertinti tam tikrus susijusius teisės klausimus. Jis, be kita ko, turėtų nustatyti, ar nagrinėjamoje byloje taikytina Sąjungos teisė, ar atitinkama šalis prašo kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą dėl Sąjungos teisės normos išaiškinimo ir ar reikia pateikti tokį prašymą. Tam iš principo reikėtų jau šiame etape išnagrinėti kasacinį skundą iš esmės. Jeigu SESV 267 straipsnyje įtvirtinta pareiga būtų taip aiškinama, kaip siūlo *Ustavno sodišče* (Konstitucinis Teismas), reikėtų visiškai pakeisti poziciją, kurios laikėsi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo sprendimuose dėl prašymų leisti pateikti kasacinį skundą. Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad Teisingumo Teismo priimtas prejudicinis sprendimas nebūtų naudingas leidimo pateikti kasacinį skundą procedūroje, nes tik nagrinėjant kasacinį skundą iš esmės galima nustatyti, ar nagrinėjamoje byloje taikytina Sąjungos teisė ir ar būtina, kad ją išaiškintų Teisingumo Teismas.

27 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui taip pat kyla klausimas, ar, atsižvelgiant į ZPP numatytą leidimo pateikti kasacinį skundą procedūrą, galima teigti, kad sprendimus, dėl kurių toks skundas nėra leidžiamas, priėmė nacionalinis teismas, kurio

sprendimai pagal nacionalinę teisę negali būti skundžiami teismine tvarka ir kuriam tenka SESV 267 straipsnio trečioje pastraipoje numatyta pareiga kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą.

28 Galiausiai, jeigu Teisingumo Teismas konstatuotų, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas jau nagrinėdamas prašymą leisti pateikti kasacinį skundą turi spręsti klausimą, ar reikia kreiptis į Teisingumo Teismą dėl prejudicinio sprendimo priėmimo, šis nacionalinis teismas siekia išsiaiškinti, ar pareiga motyvuoti, nurodyta, be kita ko, 2021 m. spalio 6 d. Sprendimo *Consorzio Italian Management ir Catania Multiservizi* (C-561/19, EU:C:2021:799) 51 punkte, taikytina ir sprendimams, kuriais jis neleidžia pateikti kasacinio skundo.

29 Tokiomis aplinkybėmis *Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar pagal [SESV] 267 straipsnio trečią pastraipą draudžiamos [ZPP] nuostatos, pagal kurias, vykstant [prašymo] leisti pateikti kasacinį skundą [nagrinėjimo] procedūrai, *Vrhovno sodišče* [(Aukščiausiasis Teismas)], gavęs šalies prašymą kreiptis dėl prejudicinio sprendimo priėmimo, nevertina, ar jis privalo pateikti [Teisingumo Teismui] prejudicinį klausimą?

2. [Jeigu atsakymas į pirmąjį klausimą būtų teigiamas], ar, kiek tai susiję su pareiga motyvuoti [teismų] sprendimus, Chartijos 47 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad procesinis sprendimas atmesti šalies prašymą leisti pateikti kasacinį skundą pagal [ZPP] yra „[teismo] sprendimas“, kuriame turi būti nurodyti motyvai, dėl kurių nagrinėjamoje byloje nereikia tenkinti šalies prašymo kreiptis į [Teisingumo Teismą] su prejudiciniu klausimu?“

## Dėl prejudicinių klausimų

### *Dėl pirmojo klausimo*

30 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar SESV 267 straipsnio trečia pastraipa turi būti aiškinama taip, kad pagal ją nacionaliniam teismui, kurio sprendimai pagal nacionalinę teisę negali būti skundžiami teismine tvarka, draudžiama vykstant prašymo leisti pateikti kasacinį skundą nagrinėjimo procedūrai, kurios baigtis priklauso nuo vienos iš bylos šalių iškelto teisės klausimo svarbos teisiniam saugumui, vienodam teisės taikymui arba jos raidai, nuspręsti atmesti tokį prašymą, neįvertinus, ar jis privalo kreiptis į Teisingumo Teismą, kad šis priimtų prejudicinį sprendimą dėl grindžiant šį prašymą iškelto Sąjungos teisės nuostatos išaiškinimo ar galiojimo klausimo.

31 Primintina, kad, nors valstybių narių teisingumo sistemos organizavimas, visų pirma nacionalinių aukščiausiųjų teismų steigimas, sudėtis, įgaliojimai ir veikimas, yra priskirtas šių valstybių kompetencijos sričiai, įgyvendindamos šią kompetenciją jos privalo vykdyti savo pareigas, kurios kyla iš Sąjungos teisės (2024 m. liepos 11 d. Sprendimo *Hann-Invest ir kt.*, C-554/21, C-622/21 ir C-727/21, EU:C:2024:594, 44 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

32 Vadinasi, nors pagal Sąjungos teisę iš esmės nedraudžiama, kad valstybės narės nustatytų leidimų pateikti kasacinius skundus procedūras arba kitas kreipimosi į nacionalinius aukščiausiuosius teismus atrankos ar „filtravimo“ sistemas, jas taikant turi būti laikomasi iš šios teisės, visų pirma SESV 267 straipsnio, kylančių reikalavimų.

33 Šiuo klausimu pažymėtina, kad per šiame straipsnyje numatytą prejudicinio sprendimo priėmimo procedūrą, kuri yra Sutartyse įtvirtintos teismų sistemos kertinis akmuo, užmezgamas dialogas tarp Teisingumo Teismo ir valstybių narių teismų teisėjų, kuriuo siekiama užtikrinti vienodą Sąjungos teisės aiškinimą. Taip ši procedūra leidžia užtikrinti šios teisės nuoseklumą, visišką veiksmingumą, autonomiją ir galiausiai savitumą (2014 m. gruodžio 18 d. Nuomonės 2/13 *(Sąjungos prisijungimas prie EŽTK)*, EU:C:2014:2454, 176 punktas; taip pat 2021 m. spalio 6 d. Sprendimo *Consorzio Italian Management ir Catania Multiservizi*, C-561/19, EU:C:2021:799, 27 punktas ir 2022 m. vasario 22 d. Sprendimo *RS (Konstitucinio Teismo sprendimų padariniai)*, C-430/21, EU:C:2022:99, 73 punktas).

34 Jeigu nacionalinio teismo sprendimas pagal nacionalinę teisę negali būti skundžiamas teismine tvarka, tas teismas iš esmės privalo kreiptis į Teisingumo Teismą pagal SESV 267 straipsnio trečią pastraipą, kai jame keliamas klausimas dėl Sąjungos teisės išaiškinimo arba dėl antrinės teisės akto galiojimo (šiuo klausimu žr. 2013 m. liepos 18 d. Sprendimo *Consiglio Nazionale dei Geologi*, C-136/12, EU:C:2013:489, 25 punktą; 2021 m. spalio 6 d. Sprendimo *Consorzio Italian Management ir Catania Multiservizi*, C-561/19, EU:C:2021:799, 32 punktą ir 2022 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Airbnb Ireland ir Airbnb Payments UK*, C-83/21, EU:C:2022:1018, 79 punktą).

35 Nacionalinių teismų, kurių sprendimai pagal nacionalinę teisę negali būti skundžiami teismine tvarka, pareiga kreiptis į Teisingumo Teismą su prejudiciniu klausimu taikoma bendradarbiaujant nacionaliniams teismams, kurie įpareigoti taikyti Sąjungos teisę, ir Teisingumo Teismui, kad visose valstybėse narėse būtų užtikrintas tinkamas Sąjungos teisės taikymas ir vienodas aiškinimas. Šia pareiga visų pirma siekiama neleisti kurioje nors valstybėje narėje susiformuoti Sąjungos teisės normų neatitinkančiai nacionalinei jurisprudencijai (1977 m. gegužės 24 d. Sprendimo *Hoffmann-La Roche*, 107/76, EU:C:1977:89, 5 punktas; 2002 m. birželio 4 d. Sprendimo *Lyckeskog*, C-99/00, EU:C:2002:329, 14 punktas ir 2018 m. spalio 4 d. Sprendimo *Komisija / Prancūzija (Mokestis prie šaltinio)*, C-416/17, EU:C:2018:811, 109 punktas).

36 Nacionalinis teismas, kurio sprendimai pagal nacionalinę teisę negali būti skundžiami teismine tvarka, gali būti atleistas nuo SESV 267 straipsnio trečioje pastraipoje numatytos pareigos tik tuo atveju, jei konstatavo, kad iškeltas klausimas nereikšmingas ar kad atitinkamą Sąjungos teisės nuostatą Teisingumo Teismas jau yra išaiškinęs arba teisingas Sąjungos teisės aiškinimas yra toks akivaizdus, jog nelieka jokių pagrįstų abejonių (1982 m. spalio 6 d. Sprendimo *Cilfit ir kt.*, 283/81, EU:C:1982:335, 21 punktas ir 2021 m. spalio 6 d. Sprendimo *Consorzio Italian Management ir Catania Multiservizi*, C-561/19, EU:C:2021:799, 33 punktas).

37 Toks nacionalinis teismas turi pats savarankiškai ir atidžiai įvertinti, ar jo nagrinėjamoje byloje iškeltą Sąjungos teisės klausimą privalu pateikti Teisingumo Teismui, ar, atvirkščiai, toje byloje yra vienas iš pirmesniame šio sprendimo punkte nurodytų atvejų, kai nacionalinį teismą galima atleisti nuo šios pareigos (šiuo klausimu žr. 2005 m. rugsėjo 15 d. Sprendimo *Intermodal Transports*, C-495/03, EU:C:2005:552, 37 punktą ir 2021 m. spalio 6 d. Sprendimo *Consorzio Italian Management ir Catania Multiservizi*, C-561/19, EU:C:2021:799, 50 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

38 Taigi, jeigu nacionalinio teismo nagrinėjamoje byloje yra vienas iš šių atvejų, jis neprivalo kreiptis į Teisingumo Teismą pagal SESV 267 straipsnio trečią pastraipą, net jei klausimą dėl Sąjungos teisės nuostatos išaiškinimo ar galiojimo iškeltų jo nagrinėjamos bylos šalis (šiuo klausimu žr. 2021 m. spalio 6 d. Sprendimo *Consorzio Italian Management ir Catania Multiservizi*, C-561/19, EU:C:2021:799, 57 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

39 Be to, pažymėtina, kad nacionalinio teismo sprendimai, kuriems šalys gali prieštarauti nacionaliniame aukščiausiajame teisme, nėra „teismo, kurio sprendimas pagal nacionalinę teisę negali būti toliau apskundžiamas teismine tvarka“, priimti sprendimai, kaip jie suprantami pagal SESV 267 straipsnį. Tai, kad tokių prieštaravimų, suformuluotų, kaip pagrindinėje byloje, kasaciniame skunde, nagrinėjimui iš esmės nustatyta sąlyga, kad šis nacionalinis aukščiausiasis teismas turi taikyti leidimo pateikti kasacinį skundą procedūrą, nereiškia, kad iš šalių atimama teisių gynimo priemonė (šiuo klausimu žr. 2002 m. birželio 4 d. Sprendimo *Lyckeskog*, C-99/00, EU:C:2002:329, 16 punktą ir 2008 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Cartesio*, C-210/06, EU:C:2008:723, 76 punktą). Taigi dėl tokios procedūros žemesnės instancijos teismas, kurio sprendimas gali būti ginčijamas pateikiant kasacinį skundą, nevirsta nacionaliniu teismu, kurio sprendimai pagal nacionalinę teisę negali būti skundžiami teismine tvarka ir kuriam dėl to tenka SESV 267 straipsnio trečioje pastraipoje numatyta pareiga kreiptis į Teisingumo Teismą.

40 Vis dėlto, išskyrus šio sprendimo 36 punkte primintus atvejus, ši pareiga tenka nacionaliniam aukščiausiajam teismui, kaip antai *Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas).

41 Nagrinėjamu atveju iš ZPP 367a straipsnio 1 dalies ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodytos informacijos matyti, kad siekdamas nustatyti, ar turi būti leista pateikti kasacinį skundą, šis teismas vertina, ar jo nagrinėjamoje byloje kyla teisės klausimas, svarbus siekiant užtikrinti teisinį saugumą, vienodą teisės taikymą arba jos raidą.

42 Vis dėlto pažymėtina, kad šioje nuostatoje nurodyti konkretūs atvejai susiję tik su situacijomis, kai nacionalinio antrosios instancijos teismo sprendimas iškeltu teisės klausimu skiriasi nuo nacionalinio aukščiausiojo teismo jurisprudencijos, kai šios jurisprudencijos nėra arba kai šio aukščiausiojo teismo ar nacionalinių aukštesnės instancijos teismų jurisprudencija nevienoda. Tačiau nė viename iš šių atvejų nėra nuorodos į Sąjungos teisę, visų pirma į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją dėl klausimo, iškelto grindžiant prašymą leisti pateikti kasacinį skundą.

43 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, jog minėtą nuostatą jis aiškina taip, kad nagrinėdamas prašymą leisti pateikti kasacinį skundą neprivalo vertinti, ar kasaciniame procese reikia kreiptis į Teisingumo Teismą, kad šis priimtų prejudicinį sprendimą dėl grindžiant šį prašymą iškelto Sąjungos teisės klausimo.

44 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas patikslina, kad jei neleidžiama pateikti kasacinio skundo, sprendimu atmesti prašymą procedūra galutinai užbaigiama. Tokiu atveju žemesnės instancijos teismo pateiktas Sąjungos teisės išaiškinimas galėtų būti privalomas atitinkamoje nacionalinės teisės sistemoje, net jeigu grindžiant prašymą leisti pateikti kasacinį skundą iškeltas klausimas buvo pagrindas kreiptis į Teisingumo Teismą dėl prejudicinio sprendimo priėmimo.

45 Taigi dėl tokių nacionalinės teisės nuostatų ar praktikos gali susiklostyti situacija, kai klausimas, susijęs su Sąjungos teisės nuostatos išaiškinimu ar galiojimu, nors šalis jį iškėlė *Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas) arba jį turi iškelti šis teismas, atsižvelgdamas į šalies pateiktą teisės klausimą, ir jis nepatenka į šio sprendimo 36 punkte nurodytas išimtis, nebus pateiktas Teisingumo Teismui, taip pažeidžiant SESV 267 straipsnio trečioje pastraipoje šiam nacionaliniam teismui nustatytą pareigą.

46 Tokia situacija gali pakenkti SESV 267 straipsnyje nustatytos nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo bendradarbiavimo sistemos veiksmingumui ir šiuo straipsniu siekiamų tikslų, visų pirma tikslo užkirsti kelią tam, kad kurioje nors valstybėje narėje susiformuotų Sąjungos teisės normų neatitinkanti nacionalinė jurisprudencija, įgyvendinimui.

47 Šio aiškinimo nepaneigia jurisprudencija, suformuota 2017 m. kovo 15 d. Sprendime *Aquino* (C-3/16, EU:C:2017:209, 56 punktas) ir 2021 m. spalio 6 d. Sprendime *Consorzio Italian Management ir Catania Multiservizi* (C-561/19, EU:C:2021:799, 61 punktas), pagal kurią nacionalinis teismas, kurio sprendimai pagal nacionalinę teisę negali būti skundžiami teismine tvarka, gali atsisakyti pateikti prejudicinį klausimą Teisingumo Teismui dėl su procesu tame nacionaliniame teisme susijusių nepriimtinumo pagrindų, su sąlyga, kad laikomasi lygiavertiškumo ir veiksmingumo principų.

48 Pirmasis iš šių sprendimų susijęs su nacionalinės teisės norma, pagal kurią kasacinio skundo pagrindas yra nepriimtinas, jeigu juo siekiama užginčyti tik vieną iš skundžiamo sprendimo motyvų, nors vien kitų motyvų pakanka tokiam sprendimui pagrįsti (2017 m. kovo 15 d. Sprendimo *Aquino*, C-3/16, EU:C:2017:209, 54 punktas). Antrasis iš minėtų sprendimų susijęs su nacionalinės teisės norma, pagal kurią naujas klausimas, šalies iškeltas jau padavus apeliacinį skundą nacionaliniame galutinės instancijos teisme, turi būti pripažintas nepriimtinu, nes juo keičiamas ginčo dalykas (2021 m. spalio 6 d. Sprendimo *Consorzio Italian Management ir Catania Multiservizi*, C-561/19, EU:C:2021:799, 60 punktas).

49 Bylose, kuriose priimti pirmesniame punkte nurodyti sprendimai, buvo nagrinėjamos nacionalinės teisės normos, nustatančios visiškai procesinio pobūdžio priimtinumo sąlygas, kurių nesilaikius nacionalinis galutinės instancijos teismas negali nagrinėti kasacinio skundo iš esmės.

50 Skirtingai nuo tokių teisės normų, pagal leidimo pateikti kasacinį skundą kriterijų, kaip antai numatytą ZPP 367a straipsnio 1 dalyje, reikalaujama, kad *Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas) išnagrinėtų teisės klausimo, iškelto grindžiant prašymą leisti pateikti kasacinį skundą, svarbą teisiniam saugumui, vienodam teisės taikymui arba jos raidai.

51 Vis dėlto iš suformuotos jurisprudencijos matyti ir tai, kad pagal Sąjungos teisę atitinkančio nacionalinės teisės aiškinimo principą reikalaujama, kad nacionaliniai teismai, laikydamiesi, be kita ko, draudimo aiškinti nacionalinę teisę *contra legem*, ir atsižvelgdami į visą nacionalinės teisės sistemą, taip pat taikydami joje pripažintus aiškinimo metodus, pagal savo kompetenciją padarytų viską, kad būtų užtikrintas nagrinėjamos Sąjungos teisės nuostatos veiksmingumas ir priimtas ja siekiamą tikslą atitinkantis sprendimas (šiuo klausimu žr. 2004 m. spalio 5 d. Sprendimo *Pfeiffer ir kt.*, C-397/01–C-403/01, EU:C:2004:584, 118 ir 119 punktus; 2017 m. birželio 29 d. Sprendimo *Popławski*, C-579/15, EU:C:2017:503, 31–34 punktus ir 2024 m. liepos 11 d. Sprendimo *Skarb Państwa (Nedaug pavėluotas mokėjimas arba vėlavimas sumokėti nedidelę sumą)*, C-279/23, EU:C:2024:605, 29 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

52 Sąjungos teisę atitinkančio aiškinimo reikalavimas apima visų pirma nacionaliniams teismas nustatytą pareigą prireikus pakeisti suformuotą jurisprudenciją, jeigu ji pagrįsta su Sąjungos teisės tikslais nesuderinamu nacionalinės teisės aiškinimu. Taigi nacionalinis teismas negali pagrįstai manyti, jog neturi galimybės išaiškinti nacionalinės teisės nuostatos taip, kad ji atitiktų Sąjungos teisę, vien dėl to, jog buvo nuolat pateikiamas toks šios nuostatos aiškinimas, kuris neatitiko šios teisės (šiuo klausimu žr. 2016 m. balandžio 19 d. Sprendimo *DI*, C-441/14, EU:C:2016:278, 33 ir 34 punktus; 2018 m. balandžio 17 d. Sprendimo *Egenberger*, C-414/16,

EU:C:2018:257, 72 ir 73 punktus; taip pat 2024 m. liepos 11 d. Sprendimo *Skarb Państwa (Nedaug pavėluotas mokėjimas arba vėlavimas sumokėti nedidelę sumą)*, C-279/23, EU:C:2024:605, 30 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

53 Atsižvelgiant į tai, kad tik nacionaliniai teismai turi jurisdikciją aiškinti nacionalinę teisę, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi įvertinti, ar pagrindinėje byloje nagrinėjamas nacionalinės teisės nuostatas galima išaiškinti taip, kad jos atitiktų SESV 267 straipsnio reikalavimus. Vis dėlto Teisingumo Teismas, atsižvelgdamas į nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateiktą informaciją, turi pateikti tam tikrus šiam teismui naudingus paaiškinimus (šiuo klausimu žr. 2024 m. balandžio 9 d. Sprendimo *Profi Credit Polska (Įsiteisėjusiu sprendimu užbaigto proceso atnaujinimas)*, C-582/21, EU:C:2024:282, 64 punktą).

54 Nagrinėjamu atveju, kaip matyti iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo informacijos apie pokyčius, atsiradusius dėl šio sprendimo 24 punkte nurodytos *Ustavno sodišče* (Konstitucinis Teismas) jurisprudencijos, atrodo, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamas nacionalinės teisės nuostatas galima išaiškinti taip, kad jos atitiktų Sąjungos teisę.

55 Šiuo klausimu pažymėtina, jog neatrodo, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamomis ZPP nuostatomis būtų draudžiama *Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas) per prašymo leisti pateikti kasacinį skundą nagrinėjimo procedūrą įvertinti, ar dėl grindžiant šį prašymą iškelto Sąjungos teisės nuostatos išaiškinimo arba galiojimo klausimo reikia kreiptis į Teisingumo Teismą, kad šis priimtų prejudicinį sprendimą, ar, priešingai, šis klausimas patenka į vieną iš šio sprendimo 36 punkte nurodytų išimčių.

56 Konkrečiai kalbant, neatrodo, kad ZPP 367a straipsnio 1 dalyje pateikiamas baigtinis atvejų sąrašas. Tokiomis aplinkybėmis šią nuostatą galima išaiškinti taip, kad ji atitiktų SESV 267 straipsnio trečioje pastraipoje numatytą pareigą, t. y. kad šioje nacionalinės teisės nuostatoje įtvirtintas keliamo teisės klausimo svarbos teisiniam saugumui, vienodam teisės taikymui arba jos raidai kriterijus apima situaciją, kai leidimo pateikti kasacinį skundą prašanti šalis kelia Sąjungos teisės nuostatos išaiškinimo ar galiojimo klausimą, nepatenkantį nė į vieną iš šio sprendimo 36 punkte nurodytų išimčių, todėl, atsižvelgiant į šio sprendimo 33–35 punktuose primintus SESV 267 straipsniu siekiamus tikslus, dėl jo reikia kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą.

57 Atliekant šio sprendimo 55 punkte nurodytą vertinimą nereikia išsamesnės analizės nei ta, kurią *Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas) turi pateikti pagal ZPP 367a straipsnio 1 dalį ir 367b straipsnio 4 dalį, nes jį atlikdamas šis teismas turi tik įsitikinti, ar iškeltas klausimas svarbus sprendimui jo nagrinėjamoje byloje priimti, ir prireikus patikrinti, ar būtina, kad Teisingumo Teismas išaiškintų šiame klausime, nepatenkančiame nė į vieną iš šio sprendimo 36 punkte primintų išimčių, nurodytą Sąjungos teisės nuostatą.

58 Be to, pažymėtina, kad nacionaliniam teismui, kurio sprendimai pagal nacionalinę teisę negali būti skundžiami teismine tvarka, pagal SESV 267 straipsnio trečią pastraipą tenkanti pareiga su šiomis išimtimis nedaro poveikio jo atsakomybei nuspręsti, kurioje nacionalinės bylos stadijoje reikia pateikti Teisingumo Teismui prejudicinį klausimą (šiuo klausimu žr. 2021 m. spalio 6 d. Sprendimo *Consorzio Italian Management ir Catania Multiservizi*, C-561/19, EU:C:2021:799, 56 punktą). Šis nacionalinis teismas taip pat turi įvertinti, ar dėl gero teisingumo vykdymo šį klausimą reikia teikti tik po teisminių ginčų (šiuo klausimu žr. 2017 m. vasario 1 d. Sprendimo *Tolley*, C-430/15, EU:C:2017:74, 32 punktą).

59 Taigi nacionalinis aukščiausiasis teismas, kuriam pateiktas prašymas leisti pateikti kasacinį skundą ir kuris privalo kreiptis į Teisingumo Teismą dėl prejudicinio sprendimo priėmimo, turi nuspręsti, ar į jį dėl to kreiptis reikia nagrinėjant šį prašymą, ar vėliau (pagal analogiją žr. 2002 m. birželio 4 d. Sprendimo *Lyckeskog*, C-99/00, EU:C:2002:329, 18 punktą). Jeigu nacionalinis teismas nusprendžia kreiptis dėl prejudicinio sprendimo priėmimo nagrinėdamas prašymą leisti pateikti kasacinį skundą, jis turi sustabdyti šio prašymo nagrinėjimą, kol bus priimtas prejudicinis sprendimas, o priėmus šį sprendimą – jį taikyti, vertindamas, ar reikia leisti pateikti kasacinį skundą.

60 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti: SESV 267 straipsnio trečia pastraipa turi būti aiškinama taip, kad pagal ją nacionaliniam teismui, kurio sprendimai pagal nacionalinę teisę negali būti skundžiami teismine tvarka, draudžiama vykstant prašymo leisti pateikti kasacinį skundą nagrinėjimo procedūrai, kurios baigtis priklauso nuo vienos iš bylos šalių iškelto teisės klausimo svarbos teisiniam saugumui, vienodam teisės taikymui arba jos raidai, nuspręsti atmesti tokį prašymą, neįvertinus, ar jis privalo kreiptis į Teisingumo Teismą, kad šis priimtų prejudicinį sprendimą dėl grindžiant šį prašymą iškelto Sąjungos teisės nuostatos išaiškinimo ar galiojimo klausimo.

### *Dėl antrojo klausimo*

61 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar SESV 267 straipsnis, siejamas su Chartijos 47 straipsnio antra pastraipa, turi būti aiškinamas taip, kad nacionalinis teismas, kurio sprendimai pagal nacionalinę teisę negali būti skundžiami teismine tvarka, sprendime atmesti prašymą leisti pateikti kasacinį skundą, kuriuo prašoma kreiptis į Teisingumo Teismą su prejudiciniu klausimu dėl Sąjungos teisės nuostatos išaiškinimo ar galiojimo, turi nurodyti motyvus, dėl kurių į jį nesikreipė.

62 Šiuo klausimu primintina, kad iš sistemos, nustatytos pagal SESV 267 straipsnį, siejamą su Chartijos 47 straipsnio antra pastraipa, matyti, kad jeigu nacionalinis teismas, kurio sprendimai pagal nacionalinę teisę negali būti skundžiami teismine tvarka, mano, kad yra atleistas nuo SESV 267 straipsnio trečioje pastraipoje numatytos pareigos kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą, nes jo nagrinėjamoje byloje yra viena iš trijų šio sprendimo 36 punkte nurodytų situacijų, jis savo sprendime turi nurodyti motyvus, patvirtinančius, kad arba iškeltas Sąjungos teisės aiškinimo klausimas neturi reikšmės sprendžiant ginčą, arba atitinkamos Sąjungos teisės nuostatos aiškinimas grindžiamas Teisingumo Teismo jurisprudencija, arba, jei nėra tokios jurisprudencijos, Sąjungos teisės aiškinimas nacionaliniam galutinės instancijos teismui yra toks akivaizdus, kad nelieka jokių pagrįstų abejonių (2021 m. spalio 6 d. Sprendimo *Consorzio Italian Management ir Catania Multiservizi*, C-561/19, EU:C:2021:799, 51 punktas).

63 Iš atsakymo į pirmąjį klausimą matyti, kad, nedarant poveikio vien procesinio pobūdžio nepriimtinumo pagrindų, kaip antai nurodytų šio sprendimo 49 punkte, taikymui, nacionalinis aukščiausiasis teismas, kaip antai *Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas), negali atmesti prašymo leisti pateikti kasacinį skundą, kuriame keliamas klausimas dėl Sąjungos teisės nuostatos išaiškinimo arba galiojimo, prieš tai neįvertinęs, ar privalo kreiptis į Teisingumo Teismą, kad šis priimtų prejudicinį sprendimą dėl šio klausimo, ar, priešingai, tas klausimas patenka į vieną iš šio sprendimo 36 punkte nurodytų išimčių.

64 Vadinasi, jeigu šis nacionalinis aukščiausiasis teismas nusprendžia atmesti tokį prašymą remdamasis viena iš šių išimčių, toks sprendimas turi atitikti šio sprendimo 62 punkte primintą reikalavimą motyvuoti.

65 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti: SESV 267 straipsnis, siejamas su Chartijos 47 straipsnio antra pastraipa, turi būti aiškinamas taip, kad nacionalinis teismas, kurio sprendimai pagal nacionalinę teisę negali būti skundžiami teismine tvarka, sprendime atmesti prašymą leisti pateikti kasacinį skundą, kuriuo prašoma kreiptis į Teisingumo Teismą su prejudiciniu klausimu dėl Sąjungos teisės nuostatos išaiškinimo ar galiojimo, turi nurodyti motyvus, dėl kurių į jį nesikreipė, t. y. arba tai, kad šis klausimas neturi reikšmės sprendžiant ginčą, arba tai, kad atitinkamą Sąjungos teisės nuostatą Teisingumo Teismas jau yra išaiškinęs, arba tai, kad teisingas Sąjungos teisės aiškinimas yra toks akivaizdus, jog nelieka jokių pagrįstų abejonių.

## Dėl bylinėjimosi išlaidų

66 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

1. **SESV 267 straipsnio trečia pastraipa turi būti aiškinama taip, kad pagal ją nacionaliniam teismui, kurio sprendimai pagal nacionalinę teisę negali būti skundžiami teismine tvarka, draudžiama vykstant prašymo leisti pateikti kasacinį skundą nagrinėjimo procedūrai, kurios baigtis priklauso nuo vienos iš bylos šalių iškelto teisės klausimo svarbos teisiniam saugumui, vienodam teisės taikymui arba jos raidai, nuspręsti atmesti tokį prašymą, neįvertinus, ar jis privalo kreiptis į Teisingumo Teismą, kad šis priimtų prejudicinį sprendimą dėl grindžiant šį prašymą iškelto Sąjungos teisės nuostatos išaiškinimo ar galiojimo klausimo.**

2. **SESV 267 straipsnis, siejamas su Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnio antra pastraipa, turi būti aiškinamas taip, kad nacionalinis teismas, kurio sprendimai pagal nacionalinę teisę negali būti skundžiami teismine tvarka, sprendime atmesti prašymą leisti pateikti kasacinį skundą, kuriuo prašoma kreiptis į Teisingumo Teismą su prejudiciniu klausimu dėl Sąjungos teisės nuostatos išaiškinimo ar galiojimo, turi nurodyti motyvus, dėl kurių į jį nesikreipė, t. y. arba tai, kad šis klausimas neturi reikšmės sprendžiant ginčą, arba tai, kad atitinkamą Sąjungos teisės nuostatą Teisingumo Teismas jau yra išaiškinęs, arba tai, kad teisingas Sąjungos teisės aiškinimas yra toks akivaizdus, jog nelieka jokių pagrįstų abejonių.**

Parašai.